

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: 2018-2017

THE GREEK CORPORATE SECTOR: 2018-2017

Αναζητήστε τις εταιρείες της έκδοσης στο:

Search for the issuing companies in:

findbiz

Σε ανοδική τροχιά κινείται η ελληνική οικονομία την τελευταία τριετία, καθώς το ΑΕΠ της χώρας καταγράφει χαμηλούς αλλά θετικούς ρυθμούς μεταβολής (2018:1,9% 2017:1,5% σε όρους όγκου), μετά από μια μακρά περίοδο φθίνουσας πορείας. Ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι η μεταβολή του ΑΕΠ έλαβε θετικό πρόσημο και τα πρώτα τρία τρίμηνα του 2019 (3ο τρίμηνο:+2,3%¹).

Η ανάκαμψη, έστω και ελαφρά, της ελληνικής οικονομίας έχει επιδράσει θετικά στον εταιρικό τομέα, ο οποίος κατέγραψε αξιόλογες επιδόσεις και το 2018. Η έντονη και επίμονη προσπάθεια των ελληνικών επιχειρήσεων επί σειρά ετών, προκειμένου να ανταπεξέλθουν στις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς, φαίνεται ότι αποδίδει καρπούς καθώς διαπιστώνεται βελτίωση των οικονομικών τους αποτελεσμάτων για τέταρτη συνεχόμενη χρονιά. Η συνολική εικόνα που προκύπτει από τους ισολογισμούς και τα αποτελέσματα χρήσης όλων των επιχειρήσεων του δείγματος είναι σαφώς θετική, παρά τις όποιες διαφορές χαρακτηρίζουν κάθε τομέα δραστηριότητας.

Το 2018 ο ελληνικός εταιρικός τομέας εμφάνισε αξιόλογη αύξηση στον κύκλο εργασιών του και σημαντική διεύρυνση της κερδοφορίας του.

Τα οικονομικά αποτελέσματα του εταιρικού τομέα² συνολικά, προέρχονται από τους δημοσιευμένους ισολογισμούς και τα αποτελέσματα χρήσης 15.614 επιχειρήσεων, για τα έτη 2018 και 2017. Τα οικονομικά αυτά στοιχεία συνέλεξε και επεξεργάστηκε η ICAP. Οι συγκεντρωτικοί πίνακες και τα διαγράμματα που δημιουργήθηκαν από την επεξεργασία των δεδομένων παρουσιάζονται στην νέα έκδοση του τόμου «Η Ελλάδα σε Αριθμούς». Επισημαίνεται ότι περιλαμβάνονται τα χρηματοοικονομικά

δεδομένα των εταιρειών για τις οποίες υπήρχε διαθέσιμος ισολογισμός για τα έτη 2018 και 2017 μέχρι την ημερομηνία οριστικοποίησης του δείγματος (3η Ιανουαρίου 2020). Εξαιρούνται οι εταιρείες τα αποτελέσματα χρήσης των οποίων δεν περιλαμβάνουν κύκλο εργασιών και λειτουργικά έσοδα και για τα δύο έτη. Για τις εταιρείες που ανήκουν σε κλάδους που αποδίδουν Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης (ΕΦΚ), έχει ληφθεί υπόψη ο Καθαρός Κύκλος Εργασιών όπου αυτός αναγράφεται. Η ταξινόμηση των εταιρειών ακολουθεί το ευρωπαϊκό σύστημα ταξινόμησης των κλάδων οικονομικής δραστηριότητας NACE - αναθεώρηση 2 (εξαιρούνται τα NACE 84, 94).

Από την επεξεργασία των συγκεντρωτικών μεγεθών 15.168 επιχειρήσεων, στις οποίες δεν περιλαμβάνονται αυτές του χρηματοπιστωτικού τομέα, προκύπτει ότι ο συνολικός κύκλος εργασιών τους αυξήθηκε κατά 9,8% το 2018 σε σχέση με το 2017 και διαμορφώθηκε σε €154,56 δισ. Επισημαίνεται ότι, αύξηση κατέγραψαν οι πωλήσεις σε επτά από τους εννέα ευρύτερους κλάδους του εταιρικού τομέα (εξαιρουμένου του χρηματοπιστωτικού).

Την υψηλότερη (ποσοστιαία) αύξηση στον κύκλο εργασιών κατέγραψε ο κλάδος των Ορυχείων – Λατομείων (25,8%) και ακολούθησε ο κλάδος της Μεταποίησης (13,2%). Με μικρή διαφορά έπονται οι κλάδοι του Εμπορίου (12,3%) και των Ξενοδοχείων – Εστιατορίων (12,0%).

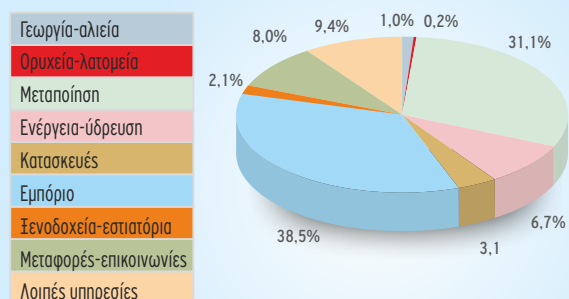
Μικρότερη (ποσοστιαία) αύξηση κατέγραψαν οι υπόλοιποι κλάδοι του εταιρικού τομέα, πλην της Γεωργίας – Αλιείας και των Κατασκευών, οι οποίοι υποχώρησαν κατά 3,5% και 1,6% αντίστοιχα, την ίδια περίοδο.

Όσον αφορά στα συνολικά αποτελέσματα του εταιρικού τομέα (ανεξαρτήτως κλάδου δραστηριότητας), διαπιστώνονται τα εξής: Παράλληλα με την αύξηση των συνολικών πωλήσεων (9,8%) διευρύνθηκαν και τα συνολικά μεικτά κέρδη αλλά με χαμηλότερο ρυθμό (5,2%), στοιχείο ενδεικτικό της αύξησης του κόστους πωλήσεων. Επιπλέον, οι δαπάνες διοίκησης και διάθεσης αυξήθηκαν κατά 7,1%,

¹ ΕΛ.ΣΤΑΤ. - Τριμηνιαίο Εθνικό Λογαριασμό Δεκεμβρίου 2019.

² Για τους σκοπούς της ανάλυσης ως εταιρικός τομέας ορίζεται το σύνολο των επιχειρήσεων, τα οικονομικά δεδομένα των οποίων περιλαμβάνονται στην τρέχουσα έκδοση του τόμου «Η Ελλάδα σε Αριθμούς».

Κύκλος Εργασιών 2018:
Μερίδια επί του συνόλου Εταιρικού Τομέα

Οι Μεταβολές της Κερδοφορίας: 2018-2017
(Εξαιρουμένων των Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών)
(€ 000)

Κατηγορία	Επιχειρήσεις	Αποτέλεσμα		Μεταβολή
		2018	2017	
Κ 2018 – Κ 2017	8.737	8.747.749	8.267.877	479.873
Ζ 2018 – Κ 2017	1.379	-1.515.628	716.436	-2.232.063
Κ 2018 – Ζ 2017	1.703	1.079.967	-856.260	1.936.227
Ζ 2018 – Ζ 2017	3.349	-2.124.599	-3.085.310	960.710
Σύνολο	15.168	6.187.490	5.042.743	1.144.747

Κ 2018/17 = επιχειρήσεις που ήταν κερδοφόρες το 2018/17
Ζ 2018/17 = επιχειρήσεις που ήταν ζημιογόνες το 2018/17

ενώ οι χρηματοοικονομικές δαπάνες περιορίστηκαν κατά 4,5% το ίδιο έτος. Οι παραπάνω μεταβολές συνέβαλαν στην οριακή βελτίωση των συνολικών λειτουργικών αποτελεσμάτων (κατά 1,2%). Από την άλλη πλευρά όμως, η ανατροπή του μη λειτουργικού αποτελέσματος το οποίο κατέστη θετικό το 2018³ από αρνητικό το 2017, οδήγησε στη σημαντική αύξηση των **καθαρών (προ φόρου) κερδών** κατά **22,7%**.

Επισημαίνεται ότι η **πλειοψηφία** των εταιρειών του δείγματος (68,8%) ήταν **κερδοφόρες** το 2018, τα δε κέρδη τους υπερίσχυσαν και καθόρισαν και το συνολικό αποτέλεσμα.

Όσον αφορά τους επί μέρους κλάδους του μη χρηματοπιστωτικού εταιρικού τομέα, τρεις ήταν ζημιόγιοι το 2018, ενώ οι υπόλοιποι ήταν κερδοφόροι. Τη μεγαλύτερη συμμετοχή στα κέρδη είχαν οι κλάδοι της Μεταποίησης, του Εμπορίου και των Μεταφορών – Επικοινωνιών.

Ζημιόγιοι το 2018 ήταν οι κλάδοι των Κατασκευών, της Γεωργίας – Αλιείας και των Ορυχείων – Λατομείων. Οι δύο τελευταίοι ήταν

κερδοφόροι το 2017, ενώ των Κατασκευών ήταν ζημιόγιοι και το 2017. Ο κλάδος των Μεταφορών – Επικοινωνιών από ζημιόγιοι το 2017 κατέστη κερδοφόρος το 2018.

Ο παράγοντας που συνέβαλε περισσότερο στην αύξηση του συνολικού καθαρού αποτελέσματος ήταν κυρίως οι 1.703 επιχειρήσεις που κατάφεραν να αντιστρέψουν το (συνολικό) ζημιόγιο αποτέλεσμα του 2017 και να εμφανίσουν κέρδη το 2018. Παράλληλα, 3.349 επιχειρήσεις οι οποίες ήταν ζημιόγιοι και τα δύο έτη κατάφεραν να μειώσουν το αρνητικό τους αποτέλεσμα κατά 31,1% το 2018/2017. Επιπλέον, 8.737 επιχειρήσεις (ήτοι το 57,6% του δείγματος των 15.168 επιχειρήσεων) ήταν κερδοφόρες τη διετία 2017-2018, αυξάνοντας μάλιστα την κερδοφορία τους κατά 5,8%. Από την άλλη πλευρά όμως, υπάρχουν και 1.379 επιχειρήσεις των οποίων το συνολικό καθαρό αποτέλεσμα ήταν ζημιόγιο το 2018 από κερδοφόρο το προηγούμενο έτος.

Εξετάζοντας ορισμένους βασικούς χρηματοοικονομικούς δείκτες του συνόλου των επιχειρήσεων διαπιστώνονται οριακές μεταβολές στα

³ Η θετική μεταβολή του μη λειτουργικού αποτελέσματος οφείλεται κυρίως σε μεγάλη εταιρεία του τομέα των Τηλεπικοινωνιών.

Εταιρικός τομέας: Βασικά Οικονομικά Μεγέθη ανά Τομέα 2018-2017
(€ εκατ.)

Κλάδος	Ενεργητικό			Κύκλος Εργασιών			Κέρδη προ φόρου		
	2018	2017	%	2018	2017	%	2018	2017	%
Μη χρηματοπιστωτικός τομέας									
Γεωργία-αλιεία	1.907	1.787	6,7	1.504	1.559	-3,5	-46	42	-209,4
Ορυχεία-λατομεία	1.903	1.727	10,2	382	303	25,8	-37	39	-194,3
Μεταποίηση	50.291	48.857	2,9	48.045	42.457	13,2	2.448	2.397	2,1
Ενέργεια-ύδρευση	30.520	32.566	-6,3	10.298	10.249	0,5	143	946	-84,9
Κατασκευές	15.081	15.293	-1,4	4.787	4.863	-1,6	-213	-149	-42,8
Εμπόριο	37.302	34.902	6,9	59.453	52.929	12,3	1.469	1.311	12,0
Ξεν/χεία-εστ/ρια	11.096	10.484	5,8	3.212	2.868	12,0	237	251	-5,8
Μετ/ρές-επικ/νίες	40.100	39.673	1,1	12.326	11.684	5,5	1.322	-373	454,2
Λοιπές υπηρεσίες	25.760	24.856	3,6	14.549	13.877	4,8	866	578	49,7
Σύνολο	213.960	210.143	1,8	154.558	140.789	9,8	6.187	5.043	22,7
Χρηματοπιστωτικός τομέας									
Τράπεζες	233.292	238.025	-2,0	7.224	8.192	-11,8	-364	-1.088	66,6
Ασφάλειες	17.062	16.391	4,1	3.368	3.182	5,9	445	411	8,2
Λοιπές χρημ/τικές	14.910	15.252	-2,2	627	611	2,6	-103	408	-125,2
Σύνολο	265.264	269.668	-1,6	11.219	11.985	-6,4	-22	-269	91,8
Γενικό Σύνολο	479.224	479.811	-0,1	165.777	152.774	8,5	6.165	4.774	29,1

περιθώρια κερδοφορίας τους. Συγκεκριμένα, το **περιθώριο μεικτού κέρδους** περιορίστηκε ελαφρώς κατά 0,95 ποσοστιαίες μονάδες και διαμορφώθηκε σε 21,62% το 2018. Αντίθετα, το **περιθώριο καθαρού κέρδους** διευρύνθηκε οριακά κατά 0,42 ποσοστιαίες μονάδες, σε 4,0%.

Σε κλαδικό επίπεδο, το υψηλότερο περιθώριο μεικτού κέρδους τόσο το 2018 όσο και το 2017 είχαν οι κλάδοι των Μεταφορών-Επικοινωνιών (43,40% το 2018) και Ξενοδοχείων-Εστιατορίων (41,41%). Ο δείκτης δανειακής επιβάρυνσης ήταν στάσιμος την εξεταζόμενη διετία (0,61) και ο δείκτης γενικής ρευστότητας δεν παρουσίασε αξιόλογη μεταβολή (2018:1,09, 2017:1,08).

Αύξηση κατά 1,2 ποσοστιαίες μονάδες παρουσίασε ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων του συνόλου των εταιρειών, ο οποίος ανήλθε σε 7,8% το 2018 από 6,6% το προηγούμενο έτος.

Σε κλαδικό επίπεδο, θετικούς δείκτες εμφάνισαν οι έξι από τους εννέα επί μέρους κλάδους. Τον υψηλότερο δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων το 2018 εμφάνισε ο κλάδος της Μεταποίησης (12,5%) αν και ήταν οριακά μειωμένος σε σχέση με το 2017. Ακολούθησε, με μικρή διαφορά, ο

κλάδος του Εμπορίου (12,1%), ο δείκτης του οποίου ήταν ελαφρά βελτιωμένος έναντι του προηγούμενου έτους.

Διαφορετικές ήταν οι επιδόσεις όσον αφορά στην κατανομή της αποδοτικότητας κατά μέγεθος επιχείρησης. Το 2018 ο υψηλότερος δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων καταγράφηκε στις μικρές επιχειρήσεις (με προσωπικό από 10 έως 49 άτομα) και ακολούθησαν οι μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις (προσωπικό 50-249 άτομα).

Τέλος, όσον αφορά σε βασικά οικονομικά μεγέθη του συνόλου των 15.168 επιχειρήσεων προκύπτει ότι τα συνολικά κεφάλαια (του μη χρηματοπιστωτικού τομέα) παρουσίασαν μικρή αύξηση το 2018/2017. Συγκεκριμένα, το συνολικό **ενεργητικό** αυξήθηκε κατά 1,82% ανερχόμενο σε €214,0 δισ. Μικρή αύξηση παρουσίασαν τόσο τα καθαρά πάγια (1,86%) όσο και το κυκλοφορούν ενεργητικό (1,75%).

Από πλευράς παθητικού, τα **ίδια κεφάλαια** αυξήθηκαν ελαφρώς κατά 1,52% ανερχόμενα σε €79,7 δισ. το 2018. Παράλληλα, οι συνολικές υποχρεώσεις αυξήθηκαν με παρόμοιο ρυθμό (1,84%) με αποτέλεσμα η σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια να μην παρουσιάσει ιδιαίτερη μεταβολή, από 1,62 το 2017 σε 1,63 το 2018.

Εταιρικός Τομέας: Βασικοί Χρηματοοικονομικοί Δείκτες 2018-2017 (Εξαιρουμένων των Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών)

Κλάδος	ΠΜΚ %		ΠΚΚ %		ΔΕ		ΓΡ	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Γεωργία-αλιεία	22,41	24,77	-3,08	2,71	0,71	0,67	1,47	1,57
Ορυχεία-λατομεία	21,17	18,80	-9,63	12,85	0,73	0,80	1,01	1,37
Μεταποίηση	17,35	19,51	5,10	5,65	0,58	0,59	1,30	1,26
Ενέργεια-ύδρευση	21,29	22,60	1,39	9,23	0,62	0,59	1,17	1,19
Κατασκευές	8,54	9,69	-4,46	-3,07	0,57	0,59	1,55	1,45
Εμπόριο	18,90	19,24	2,47	2,48	0,65	0,64	1,29	1,30
Ξεν/χεία-εστ/ρια	41,41	40,72	7,37	8,76	0,51	0,49	0,85	0,88
Μετ/ρές-επικ/νίες	43,40	44,03	10,72	-3,19	0,66	0,67	0,50	0,50
Λοιπές υπηρεσίες	28,51	27,17	5,95	4,17	0,53	0,54	1,05	1,02
Σύνολο	21,62	22,57	4,00	3,58	0,61	0,61	1,09	1,08

ΠΜΚ= Περιθώριο μεικτού κέρδους, ΠΚΚ= Περιθώριο καθαρού κέρδους, ΔΕ= Δανειακή επιβάρυνση, ΓΡ= Γενική ρευστότητα

Αύξηση κατά 3,37% παρουσίασαν οι συνολικές **μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις** το 2018/2017 ενώ οι **βραχυπρόθεσμες** διευρύνθηκαν με μικρότερο ρυθμό (0,86%). Οι δείκτες ρευστότητας δεν παρουσίασαν ιδιαίτερη μεταβολή τη διετία 2018-2017.

Σε τομεακό επίπεδο υπήρξαν διαφορές όσον αφορά στα αποτελέσματα των επιχειρήσεων. Συγκεκριμένα, **ανά τομέα δραστηριότητας** παρατηρούνται τα εξής:

Μείωση κατά 3,5% παρουσίασε ο κύκλος εργασιών του κλάδου της **γεωργίας-αλιείας**, ο οποίος διαμορφώθηκε σε €1,5 δισ. το 2018, ενώ λόγω αύξησης του κόστους τα μεικτά κέρδη συρρικνώθηκαν με αρκετά πιο υψηλό ρυθμό (-12,7%). Η εξέλιξη αυτή σε συνδυασμό και με την αύξηση των δαπανών διοίκησης και διάθεσης, οδήγησαν στην εμφάνιση αρνητικού λειτουργικού αποτελέσματος το 2018 και κατ' επέκταση στην καταγραφή ζημιών, ενώ το προηγούμενο έτος το τελικό καθαρό αποτέλεσμα ήταν κερδοφόρο.

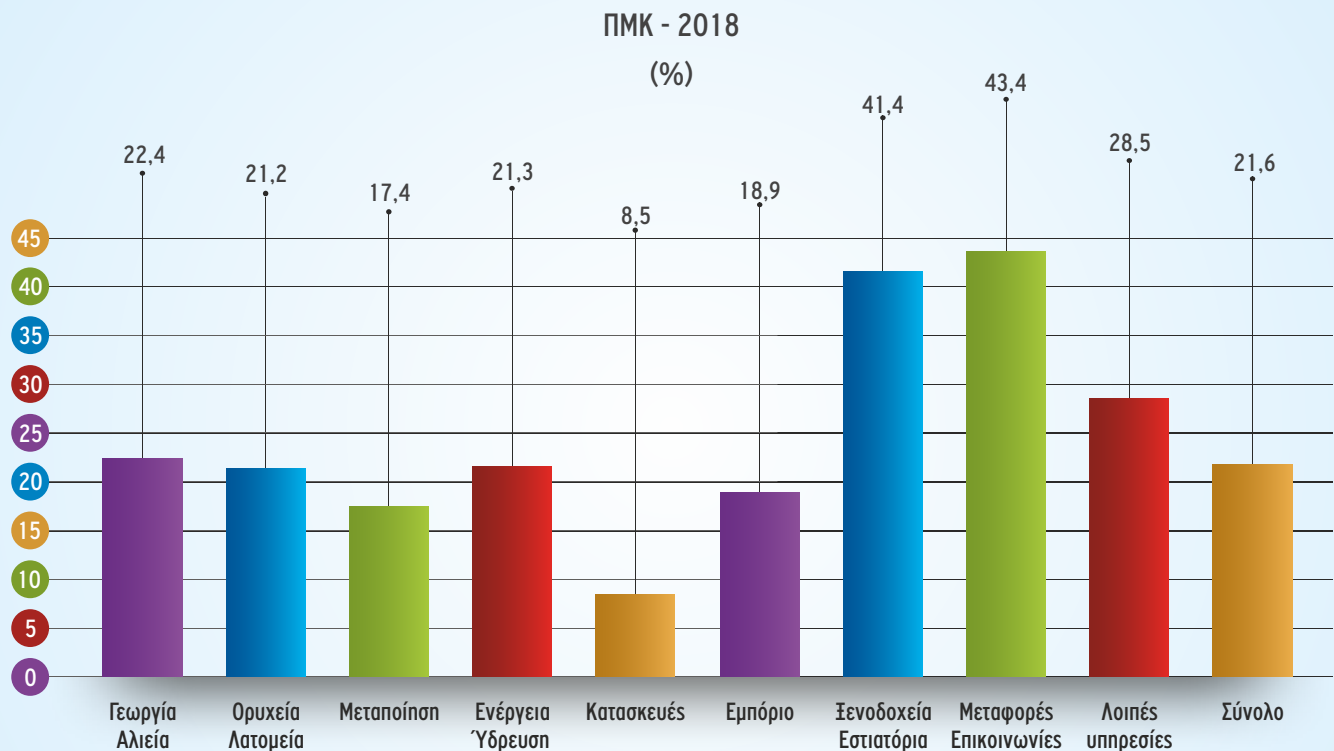
Τα συνολικά κεφάλαια των 153 εταιρειών του κλάδου ήταν αυξημένα κατά

6,7%, ανερχόμενα σε €1,9 δισ., ενώ τα ίδια κεφάλαια μειώθηκαν σημαντικά κατά 9,1% την ίδια περίοδο.

Στον κλάδο των **ορυχείων-λατομείων** ο κύκλος εργασιών αυξήθηκε κατά 25,8% και διαμορφώθηκε σε €381,8 εκ. Ωστόσο, η συγκράτηση του κόστους πωλήσεων οδήγησε στη διεύρυνση των μεικτών κερδών με αρκετά πιο υψηλό ρυθμό (41,7%). Παρ' όλα αυτά, η σημαντική αύξηση των λοιπών λειτουργικών εξόδων καθώς και των χρηματοοικονομικών δαπανών οδήγησαν στην εμφάνιση αρνητικού λειτουργικού αποτελέσματος το 2018, από θετικό το 2017. Επιπλέον, αρνητικό κατέστη και το (συνολικό) μη λειτουργικό αποτέλεσμα του κλάδου με αποτέλεσμα την εμφάνιση ζημιών το 2018, ενώ το 2017 το τελικό αποτέλεσμα ήταν κερδοφόρο.

Τα συνολικά κεφάλαια του κλάδου ανήλθαν σε €1,9 δισ. περίπου, αυξημένα κατά 10,2% σε ετήσια βάση.

Ο κλάδος της **μεταποίησης**, με δείγμα 2.414 μονάδων, εμφάνισε αξιόλογη αύξηση σε επίπεδο κύκλου εργασιών, κατά 13,2%, διαμορφούμενος σε €48,0 δισ. Ωστόσο, λόγω αύξησης του κόστους με

υψηλότερο ρυθμό, τα μεικτά κέρδη παρέμειναν σχεδόν στα ίδια επίπεδα τη διετία 2018-2017 (οριακή μεταβολή 0,6%). Η εξέλιξη αυτή σε συνδυασμό και με την αύξηση των δαπανών διοίκησης και διάθεσης οδήγησαν στη μείωση του λειτουργικού αποτελέσματος κατά 10,2% την ίδια περίοδο. Από την άλλη πλευρά όμως, η σημαντική βελτίωση του μη λειτουργικού αποτελέσματος είχε σαν αποτέλεσμα τη (μικρή) αύξηση των καθαρών κερδών κατά 2,1%.

Το συνολικό ενεργητικό του κλάδου ανήλθε σε €50,3 δισ. το 2018, αυξημένο κατά 2,9% έναντι του προηγούμενου έτους. Υψηλότερη αύξηση (5,3%) κατέγραψαν τα ίδια κεφάλαια, ενώ οι συνολικές υποχρεώσεις διευρύνθηκαν μόλις κατά 1,2%. Ειδικότερα, σημαντική ήταν η αύξηση των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων (11,3%), ενώ οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις συρρικνώθηκαν κατά 3,3% το τελευταίο έτος. Οι μεταβολές αυτές οδήγησαν στη βελτίωση της σχέσης ξένων προς ίδια κεφάλαια σε 1,46 το 2018 από 1,52 το 2017.

Οι δείκτες κερδοφορίας συρρικνώθηκαν ελαφρώς το 2018 και συγκεκριμένα το περιθώριο μεικτού κέρδους περιορίστηκε κατά 2,16

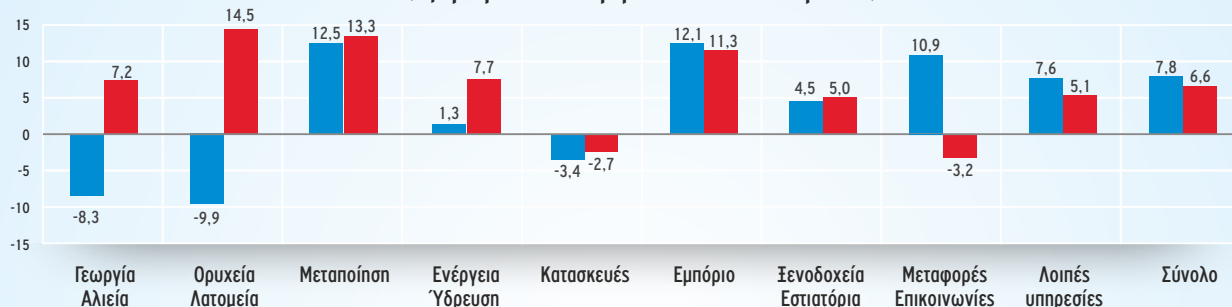
ποσοστιαίες μονάδες, του λειτουργικού κέρδους κατά 1,19 και του καθαρού κέρδους κατά 0,55 ποσοστιαίες μονάδες. Ελαφρά επιδείνωση παρουσίασε και ο δείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων σε 12,51% το 2018 από 13,26% το 2017.

Ο κύκλος εργασιών στον κλάδο της **ενέργειας-ύδρευσης** κυμάνθηκε στα ίδια σχεδόν επίπεδα τη διετία 2018-2017 (οριακή μεταβολή 0,5%), ενώ τα συνολικά μεικτά κέρδη μειώθηκαν κατά 5,3%. Η μεταβολή αυτή σε συνδυασμό με τη σημαντικότητα αύξηση των λοιπών λειτουργικών εξόδων (67,2%) είχαν σαν συνέπεια την κατακόρυφη μείωση του συνολικού λειτουργικού αποτελέσματος (-85,0%). Αποτέλεσμα των ανωτέρω ήταν η σημαντική μείωση των καθαρών κερδών, από €946 εκ. το 2017 σε €142,8 εκ. το 2018⁴.

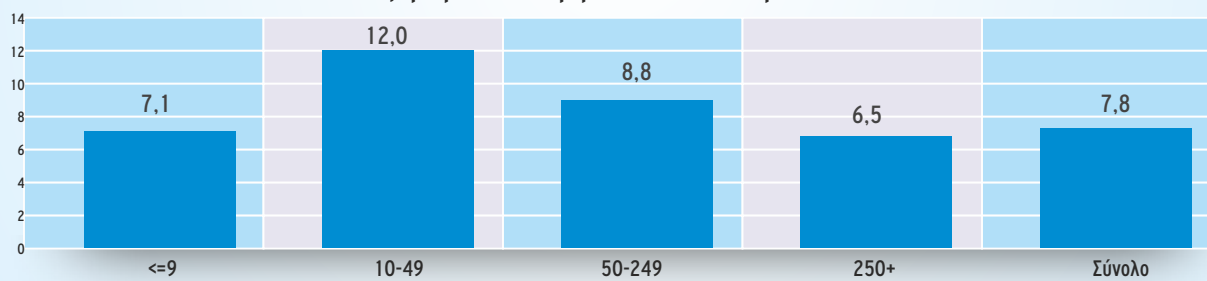
Από πλευράς μεγεθών ισολογισμού, το ενεργητικό συρρικνώθηκε κατά 6,3% το 2018/2017, φτάνοντας τα €30,5 δισ. Σημαντική μείωση

⁴ Τα αποτελέσματα χρήσης επηρεάζονται σημαντικά από μια μεγάλη εταιρεία του κλάδου της Ενέργειας, η οποία εμφάνισε υψηλές ζημιές το 2018 από κέρδη το προηγούμενο έτος.

Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων του Εταιρικού Τομέα: 2018-2017
Κατανομή βάσει Τομέα (%)
(Εξαιρουμένων των Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών)

Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων του Εταιρικού Τομέα: 2018
Κατανομή βάσει Κλιμακίου Απασχόλησης (%)
(Εξαιρουμένων των Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών)

2018

2017

κατέγραψαν τα συνολικά ίδια κεφάλαια (-15,4%), οι δε συνολικές υποχρεώσεις συρρικνώθηκαν κατά 1,8% την ίδια περίοδο. Ειδικότερα, οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις αυξήθηκαν κατά 5,8% ενώ οι βραχυπρόθεσμες μειώθηκαν κατά 10,6% το ίδιο έτος.

Επιδείνωση παρουσίασαν το 2018 βασικοί αριθμοδείκτες του κλάδου (δείκτες κερδοφορίας, αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων).

Στον τομέα των **κατασκευών**, σε δείγμα 881 επιχειρήσεων, καταγράφηκε μικρή μείωση του κύκλου εργασιών κατά 1,6% το 2018 σε σχέση με το 2017, αλλά τα μεκτά κέρδη μειώθηκαν με αρκετά πιο υψηλό ρυθμό (13,2%). Αποτέλεσμα της εξέλιξης αυτής ήταν η περαιτέρω επιδείνωση του λειτουργικού αποτελέσματος, το οποίο διαμορφώθηκε σε αρνητικά επίπεδα και τα δύο έτη. Το τελικό καθαρό αποτέλεσμα ήταν ζημιογόνο την εξεταζόμενη διετία, οι δε ζημιές αυξήθηκαν σε ετήσια βάση κατά 42,8% (2018: €-213,3 εκ. 2017: €-149,4 εκ.).

Σχετικά με τη διαμόρφωση ορισμένων μεγεθών του ισολογισμού, το ενεργητικό σημείωσε μικρή μείωση κατά 1,4% και διαμορφώθηκε σε €15,1 δισ. το 2018. Τα ίδια κεφάλαια διευρύνθηκαν κατά 4% ενώ οι συνολικές υποχρεώσεις συρρικνώθηκαν κατά 5,3%.

Η σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια βελτιώθηκε ελαφρώς σε 1,34 το 2018 από 1,47 το προηγούμενο έτος. Το περιθώριο μεκτού κέρδους περιορίστηκε κατά 1,15 ποσοστιαίες μονάδες, η δε αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων κυμάνθηκε σε αρνητικά επίπεδα και τα δύο έτη.

Αναφορικά με το **εμπόριο**, φαίνεται ότι ο κλάδος βελτίωσε τα αποτελέσματά του το 2018, καθώς διαπιστώνεται αύξηση του κύκλου εργασιών και διεύρυνση της κερδοφορίας. Συγκεκριμένα, ο κύκλος εργασιών των 5.883 επιχειρήσεων του δείγματος αυξήθηκε κατά 12,3% το 2018, ανερχόμενος σε €59,5 δισ., ενώ με ελαφρώς χαμηλότερο ρυθμό (10,4%) αυξήθηκαν τα μεκτά κέρδη. Ο κλάδος βελτίωσε τα λειτουργικά του αποτελέσματα κατά 7,6% το 2018/2017 παρά την αύξηση των λειτουργικών δαπανών κατά 9,0%. Το τελικό καθαρό αποτέλεσμα ήταν κερδοφόρο και τα δύο έτη, αυξημένο μάλιστα κατά 12,0% το 2018, λόγω και της ευνοϊκής διαμόρφωσης του μη λειτουργικού αποτελέσματος.

Από πλευράς μεγεθών ισολογισμού, τα συνολικά κεφάλαια του εμπορίου αυξήθηκαν κατά 6,9% ανερχόμενα σε €37,3 δισ. Παράλληλα, τα ίδια κεφάλαια ενισχύθηκαν κατά 4% περίπου, ενώ οι συνολικές υποχρεώσεις διευρύνθηκαν κατά 8,5%.

Το περιθώριο μεκτού κέρδους περιορίστηκε οριακά κατά 0,34 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ ο δείκτης του περιθωρίου καθαρού κέρδους δεν παρουσίασε αξιόλογη μεταβολή. Η αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων ενισχύθηκε οριακά κατά 0,79 ποσοστιαίες μονάδες.

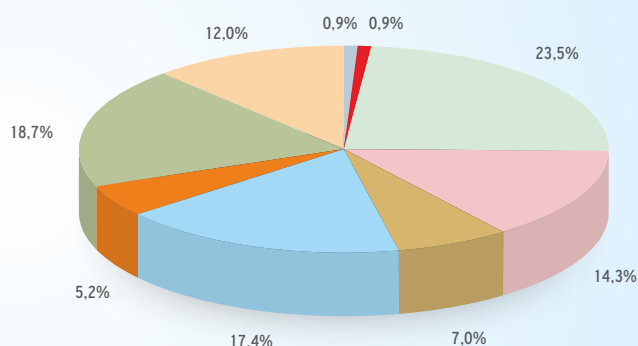
Ο κλάδος των **ξενοδοχείων-εστιατορίων** παρουσίασε αύξηση στον κύκλο εργασιών του, αλλά μείωση της κερδοφορίας του. Συγκεκριμένα, ο συνολικός κύκλος εργασιών 1.169 επιχειρήσεων του κλάδου αυξήθηκε κατά 12,0% το 2018 σε σχέση με το 2017 και διαμορφώθηκε σε €3,2 δισ. Τα αντίστοιχα μεκτά κέρδη αυξήθηκαν με υψηλότερο ρυθμό (13,9%), στοιχείο ενδεικτικό περικοπής του κόστους. Η μεταβολή αυτή, σε συνδυασμό με τη βελτίωση των λειτουργικών εσόδων κατά 14,2%, οδήγησαν τελικά στην αύξηση των συνολικών λειτουργικών αποτελεσμάτων κατά 38,8%, παρά την άνοδο των λειτουργικών δαπανών και των χρηματοοικονομικών εξόδων. Από την άλλη πλευρά όμως, η διαμόρφωση αρνητικού μη λειτουργικού αποτελέσματος το 2018 (από θετικό το 2017) οδήγησε στη μείωση της κερδοφορίας των επιχειρήσεων του κλάδου κατά 5,8% το 2018/2017. Τα καθαρά (προ φόρου) κέρδη διαμορφώθηκαν σε €236,7 εκ. το 2018 από €251,2 εκ. το 2017.

Αναφορικά με βασικούς λογαριασμούς του ισολογισμού, τα συνολικά κεφάλαια του κλάδου αυξήθηκαν κατά 5,8% ανερχόμενα σε €11,1 δισ. το 2018, ενώ μικρότερη αύξηση (2,8%) σημείωσαν τα ίδια κεφάλαια, τα οποία ανήλθαν σε €5,4 δισ. Οι συνολικές υποχρεώσεις διευρύνθηκαν κατά 8,9% την ίδια περίοδο.

Σχετικά με βασικούς χρηματοοικονομικούς δείκτες, επισημαίνεται η ελαφρά βελτίωση του περιθωρίου μεκτού κέρδους το οποίο διαμορφώθηκε σε 41,41% το 2018 (2017:40,72%) καθώς και του

Σύνολο Ενεργητικού 2018: Μέρη επί του συνόλου του Εταιρικού Τομέα

Γεωργία-αλιεία	Ενέργεια-ύδρευση	Ξενοδοχεία-εστιατόρια
Ορυχεία-λατομεία	Κατασκευές	Μεταφορές-επικοινωνίες
Μεταποίηση	Εμπόριο	Λοιπές υπηρεσίες

περιθωρίου λειτουργικού κέρδους το οποίο ανήλθε σε 11,25% το ίδιο έτος (2017:9,08%).

Οριακή μείωση κατά 0,54 ποσοστιαίες μονάδες παρουσίασε η αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων την ίδια περίοδο.

Ο κλάδος των **μεταφορών-επικοινωνιών** εμφάνισε σημαντικά κέρδη το 2018, ανατρέποντας το αποτέλεσμα του 2017 το οποίο ήταν ζημιολόγο.

Συγκεκριμένα, ο συνολικός κύκλος εργασιών των 643 επιχειρήσεων του δείγματος παρουσίασε αύξηση κατά 5,5% και ανήλθε σε €12,3 δισ. το 2018. Τα μεικτά κέρδη αυξήθηκαν με ελαφρώς μικρότερο ρυθμό (4,0%). Παράλληλα, μείωση παρουσίασαν τόσο τα λειτουργικά έξοδα (κατά 13,1%) όσο και οι χρηματοοικονομικές δαπάνες (11,2%). Ο συνδυασμός των ανωτέρω οδήγησε στη σημαντικότερη αύξηση του λειτουργικού αποτελέσματος το 2018 (81,2%). Η μεταβολή αυτή και η διαμόρφωση θετικού μη λειτουργικού αποτελέσματος το 2018 (από αρνητικό το 2017) είχαν σαν αποτέλεσμα την καταγραφή κερδών ύψους €1,3 δισ. το 2018 από ζημιές ποσού €373,2 εκ. το προηγούμενο έτος⁵.

Από πλευράς ισολογισμού, το συνολικό ενεργητικό αυξήθηκε οριακά κατά 1,1%, ενώ τα ίδια κεφάλαια διευρύνθηκαν κατά 4,3% την ίδια περίοδο. Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις συρρικνώθηκαν κατά 8,0% εν αντιθέσει με τις βραχυπρόθεσμες οι οποίες αυξήθηκαν κατά 5,0%. Η αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων κατέστη θετική το 2018 (10,9%) από αρνητική το 2017 (-3,2%).

Ο κλάδος των **λοιπών υπηρεσιών** είναι πολυσύνθετος. Το δείγμα των 3.448 επιχειρήσεων περιλαμβάνει μονάδες με διαφορετικές δραστηριότητες, όπως: πληροφορική, ψυχαγωγία, υγεία, διαχείριση ακινήτων, κ.α. Ο συνολικός κύκλος εργασιών τους ανήλθε σε €14,5 δισ. αυξημένος κατά 4,8% έναντι του 2017, ενώ λόγω συγκράτησης του κόστους πωλήσεων τα μεικτά κέρδη ενισχύθηκαν κατά 10,0%. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την αξιολογητή αύξηση των λειτουργικών εσόδων (20,3%), οδήγησε τελικά στη βελτίωση των συνολικών λειτουργικών αποτελεσμάτων κατά 21,8%, παρά την παράλληλη άνοδο των δαπανών διοίκησης και διάθεσης. Επιπλέον, η βελτίωση του (αρνητικού) μη λειτουργικού αποτελέσματος, είχε σαν συνέπεια τη σημαντική διεύρυνση της κερδοφορίας κατά 49,7% το 2018/2017.

Το συνολικό ενεργητικό των εταιρειών του δείγματος αυξήθηκε κατά 3,6% ενώ τα ίδια κεφάλαια διευρύνθηκαν κατά 5,3%. Βελτίωση παρουσίασαν όλοι οι δείκτες κερδοφορίας και συγκεκριμένα το περιθώριο μεικτού κέρδους αυξήθηκε κατά 1,34 ποσοστιαίες μονάδες.

⁵ Τα αποτελέσματα χρήσης επηρεάζονται σημαντικά από μια μεγάλη εταιρεία του κλάδου των Επικοινωνιών η οποία κατέστη κερδοφόρος το 2018 από ζημιολόγο το προηγούμενο έτος, καθώς και από μία μεγάλη εταιρεία του κλάδου των Μεταφορών η οποία περιόρισε πολύ τις ζημιές της το 2018.

Ο δείκτης της αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων ενισχύθηκε κατά 2,5 ποσοστιαίες μονάδες την ίδια περίοδο.

Όσον αφορά στον **χρηματοπιστωτικό τομέα**, παρατηρείται σημαντική μείωση των ζημιών το 2018, λόγω της έντονης συρρίκνωσης των ζημιών του τραπεζικού κλάδου. Συγκεκριμένα, το 2018 τα συνολικά έσοδα των 14 **τραπεζών** που περιλαμβάνονται στην ανάλυση μειώθηκαν κατά 11,8% και διαμορφώθηκαν στο ποσό των €7,2 δισ. Από την άλλη πλευρά όμως, αυξήθηκαν κατά 32,3% τα λοιπά λειτουργικά έσοδα του τομέα και παράλληλα μειώθηκαν κατά 26,9% τα λοιπά λειτουργικά έξοδα. Αποτέλεσμα των παραπάνω μεταβολών ήταν η σημαντική βελτίωση του συνολικού λειτουργικού αποτελέσματος (κατά 60,5%).

Η εξέλιξη αυτή σε συνδυασμό με την οριακή μείωση των προβλέψεων (-0,7%) οδήγησαν στη σημαντική συρρίκνωση των ζημιών (κατά 66,6%). Συγκεκριμένα, οι ζημιές μειώθηκαν σε €363,7 εκ. το 2018 από €1,1 δισ. το προηγούμενο έτος.

Από πλευράς ισολογισμού, το συνολικό ενεργητικό μειώθηκε κατά 2,0% το 2018, ενώ τα ίδια κεφάλαια κατέγραψαν σημαντική μείωση (-21,1%).

Αύξηση των εσόδων και βελτίωση της κερδοφορίας παρουσίασε ο κλάδος των **ασφαλειών**. Συγκεκριμένα, τα συνολικά έσοδα 168 επιχειρήσεων του τομέα αυξήθηκαν κατά 5,9% το 2018/2017, τα δε μεικτά κέρδη διευρύνθηκαν με ελαφρώς υψηλότερο ρυθμό (8,2%). Αντίστοιχη εξέλιξη χαρακτήρισε τόσο το συνολικό λειτουργικό αποτέλεσμα (αύξηση 8,5%) όσο και το τελικό καθαρό αποτέλεσμα (αύξηση 8,2%). Ειδικότερα, το 2018 τα καθαρά κέρδη διαμορφώθηκαν στο ποσό των €444,84 εκ. από €410,98 εκ. το 2017.

Περαιτέρω, τα συνολικά κεφάλαια ενισχύθηκαν κατά 4,1% ανερχόμενα σε €17,1 δισ. το 2018. Αντιθέτως, τα ίδια κεφάλαια του τομέα συρρικνώθηκαν κατά 4% περίπου την ίδια περίοδο.

Τέλος, ζημιολόγο κατέστη το 2018 ο σύνθετος κλάδος των **λοιπών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών**, που περιλαμβάνει 264 επιχειρήσεις προερχόμενες από κλάδους συμμετοχών, χρηματοδοτικής μίσθωσης, χρηματιστηριακών συναλλαγών, factoring, κ.ά.

Ο συνολικός κύκλος εργασιών τους αυξήθηκε κατά 2,6% και διαμορφώθηκε σε €626,5 εκ. το 2018, ενώ τα μεικτά κέρδη αυξήθηκαν εντυπωσιακά κατά 21,5%. Ωστόσο, η σημαντικότερη αύξηση των λειτουργικών δαπανών κατά 41,6%, παράλληλα με τη δραστηκή μείωση των λειτουργικών εσόδων (-50,6%), είχαν σαν αποτέλεσμα την κατακόρυφη μείωση των λειτουργικών αποτελεσμάτων. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τη διαμόρφωση αρνητικού μη λειτουργικού αποτελέσματος (και τα δύο έτη) οδήγησε στην καταγραφή ζημιών το 2018 ύψους €103,1 εκ. από κέρδη ποσού €408,5 εκ. το 2017.

Από πλευράς ισολογισμού, σημειώνεται η μείωση των συνολικών κεφαλαίων κατά 2,2% ενώ τα ίδια κεφάλαια συρρικνώθηκαν με υψηλότερο ρυθμό (-9,2%).